

Redaktørens hjørne

✍ Stefan Heck

Det har skedd mye siden sist. Det trivelige arbeidsmiljø i nye lokaler gjør at det gnistrer av aktivitet. Sannhet eller drøm? Det har i hvert fall vært aktivitet på mange fronter, til tross for sommerpausen. Det finnes mange interessante områder å jobbe med. Stig på, om du sitter med ideer og bryr deg om framtida!

Kontornytt

✍ Rita H. Kristensen

Som det stod i minneboka: "Min adresse er som før, opp en trapp og inn en dør...". Det stemmer nesten. Besøksadressen er nå Skippergata 11b - opp en trapp og inn en dør, det stemmer. Nykontoret ligger i den røde "fjosen" (det har faktisk vært en fjøs) bak IOGT-bygget. Kontoret vårt i er blitt riktig fint, med både god plass og gode arbeidsforhold. Kontoret er på hele 35 m², samt at det er et kjøkken på 3 m².

Etter at vi ble frastjålet vår PC på Ungdommens hus i vår, har det vært litt slitsomt enkelte ganger å få ting raskt unnagjort. Nu i oktober byttet fylkeslaget forsikringspengene inn i ny og rask maskin. Ved siden av lokallagets skrivebord har nemlig fylkeslaget sitt bord. Fylkeslaget har siden i april vært uten sekretær, og er egentlig på utkikk etter en person som kan jobbe 20% eller en sivilarbeider. Vet du om noen?

I samme rom holder også Miljøheimevernet til med en fulltidsansatt. Kontoret ved siden av vårt er det Human Etisk Forbund som benytter. Første etasje inneholder en kontorplass til Bymuseet og et møterom med plass til vel femten.

Fordi vi ikke har særlig mye penger i kassa vasker to av oss i styret kontoret. Dette er egentlig ikke noen god løsning for det sliter på folk som allerede gjør en stor innsats. Det ville det være fint om medlemmene i laget kunne ta kontakt for å ta et tak av og til. Kanskje du har tid til en vask i året (det står ingenting i veien for å nytte anledningen og blir kjent med hus og folk)? Ikke alle ønsker å være like aktive i miljøarbeidet, men også de små tingene som vi ikke ser så godt er svært viktige.

Ta kontakt med Rita er du snill! På torsdager mellom klokka 19⁰⁰ og 21⁰⁰ er Rita på kontoret for å ta imot telefoner, ringe opp folk som har hatt kontakt med vår

telefonsvarer, åpne post, lese post og fagstoff, arkivere, trekke i tråder osv.

Aktuelle arbeidsoppgaver

✍ Rita H. Kristensen

Det er mange ting å jobbe med på miljøsektoren i Tromsø. Det er bare tiden som begrenser hva vi kan gjøre! Hva vi til en hver tid skal bruke vår energi til har vært avhengig av lyst og kunnskap hos den enkelte aktive. Hvordan dere andre i lokallaget oppfatter våre prioriteringer vet vi dessverre lite om. Det er ikke alltid like lett å sitte og mene hva Naturvernforbundet i Tromsø's vel 400 medlemmer mener om saker og ting i kommunen. Tross relativt mange medlemmer er vi knapt ti aktive. Det blir derfor knallharde prioriteringer og en god del dårlig samvittighet for alt det vi ikke fikk tid til å gjøre noe med. Dette er ikke et forsøk på å smitte denne magefølelsen, men heller for å si:

DET ER BRUK FOR DEG OGSÅ !

Ikke sitt og vent at det hender noe med deg - gjør heller noget selv! Det trengs folk til mange gjøremål, som f. eks. å brette dette medlemsarket, klistre frimerker, jobbe med kommunale utbyggings saker, lage interne småkurs for å øke kunnskapen vår, holde kontakt med offentlige og interne saksbehandlere, vaske kontoret, osv, osv.

Til nu i høst har vi tatt opp problematikken omkring tilgang på økologisk mat, tomgangs- og scooterkjøring, helikopterturer, grøntområder og byfornyelse på Sør-Tromsøya, postens miljøprofil, vernesaker og reguleringsplaner. Er det noe DU brenner for, så ta kontakt med oss en vakker torsdag. Både te- og kaffekoppene står lett tilgjengelige!

✍ Dag T. Elgvin

Naturvernåret 1995

1995 blir Naturvernår, det er 25 år siden sist Europarådet arrangerte et slikt et. Dengang inspirerte det bl.a. til ny naturvernlov og til opprettelse av Miljøverndepartementet, samt at 10.000 mennesker meldte seg inn i Naturvernforbundet.

I 1995 arrangeres det fra Miljøverndepartementet som et samarbeid med naturvern- og friluftslivsorganisasjoner. Mottoet er LA NATUREN GÅ I ARV. Det fokuseres på to temaer: biologisk mangfold og på allemannsretten (fri ferdsel i utmark). I januar/februar

blir det konkurranse om den beste naturarv-kommunen i hvert fylke. Med kommunevalg neste år har vi en ekstra grunn til å dytte på partiene!

Hvis noen av medlemmene har tanker om hva vi skal legge vekt på i Tromsø kommune, så ta kontakt med lokallaget!

☛ Dag T. Elgvin

Helikoptertur til Zappfe-land?

Ullsfjord Sportsklubb ville feire Tromsø bys 200 års jubileum med bl.a. helikopterturer til toppen av Jiehkkevarri i slutten av juli i år. Det ble søkt Tromsø kommune om dispensasjon fra Lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Dette ble innvilget, men kommunen presiserte at man anså søknaden som et engangstilfelle.

Ikke alle var like begeistret. Raskt ute var Lyngen Arbeider-parti, som hevdet at dette var "selvtekt" av Tromsø kommune, all den stund det arbeides med å gi Lyngsalpene status som nasjonalpark. Partiet appellerte til miljøvernministeren om å stoppe denne form for feiring. Dessuten ble det vist til at Jiehkkevarri er grensefjell mellom Tromsø og Lyngen kommuner, slik at Tromsø ikke har rett til å disponere over dette fjellet alene. Om miljøministeren har intervenert, vet jeg ikke.

Lederen for Miljø- og plankontoret i Tromsø kommune uttalte til avisene at dispensasjon var blitt gitt bare fordi det var snakk om et byjubileum; vanligvis vil man ikke gi det. Vedkommende sa at man ville foreta en ny vurdering av saken, hvis Lyngen kommune krevde det, eller hvis det ble andre protester.

Naturvernforbundets lokallag i Tromsø henstilte til kommunen om å trekke dispensasjonen tilbake, og sendte et leserbrev til Nordlys. Like etter fikk vi vite at kommunen slapp å behandle saken på nytt. Ullsfjord Sportsklubb hadde trukket søknaden tilbake, på grunn av motstanden som var kommet mot planene.

Dermed ble det ingen flyturer til noen topp i Lyngen i denne omgang. Men hvor lenge vil seieren vare? Reiselivsbransjen vil sikkert presse på for å kunne tilby noe helt nytt. *Det gjelder å ikke sove!*

☛ Dag T. Elgvin

Papirinnsamling

Sist vinter hadde kommunen et forsøk med innsamling av papp og papir i Tromsdalen. Det ble samlet inn 36.600 kg papir på 5 måneder, og delt på 1500 husstander blir det ca 25 kg på hver. Delt på 5 måneder er det 5 kg pr husstand pr måned.

Noen store presseoppslag om dette har vi ikke sett, til tross for tipsing av "Tromsø" både i mai og september. Men kommunen er visst fornøyd: Neste år blir det

papirinnsamling i hele kommunen. Enten fra januar eller påske.

Innsamlingsmåten avhenger av hvor mye penger politikerne bevilger. Mengden man får samlet inn, er opplagt avhengig av hvor langt det er fra bosted til innsamlingssted, og hvor ofte det blir samlet inn.

Vi oppfordrer alle til å ta kontakt med politikere som dere kjenner og si at dette er viktig! Ring eller skriv gjerne direkte til kommunen og si dere er glad for tiltaket, og be om en ordning dere tror vil være god der dere bor.

☛ Dag T. Elgvin

Postverkets miljøvern

For 2 1/2 år siden sentraliserte Postverket i Tromsø pakke-utleveringen på Tromsøya. Det betyr at de fleste må inn til sentrum for å hente pakker. I forhold til å gå til sitt nær-postkontor betyr dette mer bilkjøring til sentrum, med mer eksos og støy.

Lokallaget sendte i september et brev til postsjefen hvor vi påpekte disse miljømessige ulempene. Dessuten bad vi om at Postverket gjorde sitt til å bidra til å gjøre Tromsø til "Miljøby". Ett tiltak kunne da være å gjeninnføre ordningen med henting av pakker og rekv. sendinger ved alle postkontorene på øya. Innen dette blir ordnet, foreslo vi at Postverket innledet et samarbeid med Tromsbuss, ved at de som fremviser følgebrev for pakke eller rekv. sending, får reise gratis med bussen.

I svaret fra Postsjefen går det frem at mange henter sine pakker etter arbeidstid, så det blir ikke så mye ekstra bil-kjøring. Samtidig slipper Postverket å kjøre lastebiler med pakker ut til alle postkontorene, så det blir *mindre* eksos. Det ville ikke komme på tale å gjeninnføre utlevering av pakker og rekv. sendinger på alle underpostkontorene.

Fra annet hold har vi fått vite at Postverket har tenkt å *nedlegge* noen av underpostkontorene. Men slike avgjørelser pleier å bli tatt opp i kommunestyret. Så her må det jobbes!

☛ Dag T. Elgvin

Snescooterløype til Jægervatnet?

I forbindelse med reiselivsarrangementer de to siste vintrene har Svensby og omegn grunneierlag fått dispensasjon fra Motorferdselloven til snescooter-kjøring i området sør for Jægervatnet. Men overordnet miljøvernmyndighet, dvs. fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning, har slått fast at denne ordningen ikke kan forlenges. Grunneierlaget søkte derfor i august om å få opprette snescooterløype/næringsløype" i området.

Lokallaget oppfordret fylkeslaget til å uttale seg. Med god hjelp av den "snescooterkyndige" i Nordland NV, Arne Farup, sendte vi dem et forslag til uttaletekst. Bl.a. trakk vi frem følgende argumenter:

En slik løype vil bryte med begge formålene i Motorferdselloven, både "verne om naturmiljøet" og "fremme trivselen". Loven gir generell tillatelse til kjøring i forbindelse med jordbruk, skogbruk og reindrift, men reiseliv er ikke nevnt.

Derimot kan det i Finnmark og Nord-Troms opprettes løyper til rekreasjonskjøring (forskr pgr 4). Slik vi oppfatter reglene, kan en løype derfor ikke forbeholdes reiselivsarrangementer. Blir løypa opprettet, blir den en åpen rekreasjonsløype. Vi må derfor forvente at omfanget av kjøring vil øke, også blant Tromsø-folk. Etter å ha kjørt samme løypa noen ganger, må vi regne med at folk vil ønske å kjøre i *andre* områder. Dessuten skal slike løyper opprettes adskilt fra tradisjonelle skiløyper, og ikke i sårbare naturvern-, friluftsliv- eller vilt-områder.

Vi må anta at turister som kommer langveis fra, heller ønsker å oppleve stillhet enn støy. Vi oppfordret derfor kommunen til å drøfte **hva slags reiseliv** man vil satse på. Selv hevdet vi at det vil bli større marked for **veiledning i friluftsliv** enn for motorisert ferdsel, og da bør ikke kommunen ødelegge mulighetene for dette. I vår tid, i det samfunn som på mange måter er på kollisjonskurs med naturen, trenger vi å inspirere til **varsomhet overfor naturen**. Friluftsliv skaper natur-opplevelser som sitter langt dypere, enn det man får ved å "oppeve" naturen fra en støyende fartsmaskin.

Vi tok også kontakt med en som driver med friluftsliv som tilbud i reiselivet i Nord-Troms, og oppfordret ham til å skrive en uttalelse ut fra sine erfaringer. Også FORUT, stiftelsen for naturlig friluftsliv, ble oppfordret til å komme med en uttalelse.

☛ Dag T. Elgvin

Resirkulering

Et samfunn som skaper mer og mer avfall, er på lang sikt ikke liv laga. Eneste mål vi kan være fornøyd med, er 100 % gjenbruk eller resirkulering. Emballasje er en sak, brukte lyspærer en annen. I Ørndalen hører ingen av delene hjemme!

I begge tilfeller: Det går trailere og båter fra fabrikkene til butikkene med varer hver eneste uke, og disse kjører *uten* varer tilbake for å hente flere varer. Derfor er det ikke noe transportproblem: Bilene kunne ta med seg tomgods og brukt utstyr tilbake. Hvorfor skjer ikke dette med stort annet enn tomflasker og batterier?

La oss sette igang en "grasrotaksjon" for innlevering av brukt utstyr! Hver gang du kjøper lyspærer (og alt

annet), så ta med en brukt pære og spør om du kan få levere den inn. Det gjelder å redusere søppelmengden. I Ørndalen er det snart fullt. Hvis du får noen "gode" svar fra betjeningene, så la oss høre. I neste omgang må vi gå på politikerne og næringslivet.

☛ Dag T. Elgvin

Sørbyen

Her planlegges det byfornyelse, foruten at Polarmiljø-senteret blir lagt sør for Mack. Kommunen hadde i sommer en foreløpig plan ute til høring, og lokallaget sendte inn en uttalelse. Vi syntes planen i all hovedsak er positiv med tanke på å skape et triveligere miljø både å ferdes og oppholde seg i.

Spesielt pekte vi på det positive at fotgjengernes områder blir klarere avgrenset fra den motoriserte trafikken. Vi støttet tanken om en samlet strandpromenade langs hele sjøsiden. Det planlegges oppvarmede fortauer. Vi anså det som vesentlig at man da bruker den oppvarmingstype som krever minst energi. Med tanke på energiforbruket virker det noe luksuriøst å ha oppvarmede fortau i hele området.

Vi anså beplantning som vesentlig, men stilte spørsmål ved om treslag som ikke naturlig hører hjemme så langt nord (poppel og alm), bør plantes. Når det skal bygges en kjempesvær Polarmiljøbygning, vil det være viktig med grøntområder omkring. Arkitekter har foreslått at Museumsparken forlenges helt ned til sjøen. Dette støttet vi.

Den nye terminalen for distriktsbusser virker positiv. Utkjøringen videre nordover (Kaigata - Sjøgata) bør gjøres enklere enn traséen er idag.

☛ Agnes Gammelgård

Blekkulf (I)

Blekkulf engasjerer mange barn og NiTø vurderte det som viktig å gi de lokale miljødetektivene litt oppbacking. Fra høsten 1991 har det vært arrangert tilbud av ymse slag, noen mer attraktive enn andre.

Det har vært bl a. klubbmøter på Tromsø Museum og i Telegrafbukta, opplesning fra Blekkulfbøkene, program på Brygga Radio, tegnekonkurranse med påfølgende utstilling, karneval, deltakelse i folketoget 17. mai, fuglekasse og fuglebrettbygging. I samarbeid med NNV sentralt har vi også deltatt i fotokonkurransen forut for miljøkonferansen i Rio.

Vårt inntrykk er at ungene har satt pris på et voksent engasjement og at det har bidratt til å rekrutere medlemmer til Blekkulf-klubben. Av forskjellige grunner ligger dette arbeidet lavt for tida og vi etterlyser voksne som kan sette av 2-3 kvelder i året til å møte lokale miljødetektiver.

Blekkulf (II)

Lørdag den 1. oktober hadde vi besøk av Blekkulf på Holt. Vi fikk også besøk av årets første sne. Det ble altså et vått og kalt arrangement. Men seks unger deltok! Naturstien i Holtmarka har informasjonsskilt om det du ser underveis. Disse er for større barn eller voksne, så vi laget barneoppgaver som var vinklet mot enkel naturkunnskap. Siden været ikke var det beste, prøver vi igjen med natursti neste høst.

Blekkulfs miljødektektiver har også andre gjøremål. Lørdag den 5. november, mellom 11^{oo} og 13^{oo}, blir det aksjon for skoleunger som får være alene i byen en times tid. Vi skal da ut å speide etter miljøsyndere, men mer kan jeg ikke si, litt spenning må det være!

Blekkulf er jo barneorganisasjonen til NNV. Vi er ikke mange aktive i lokallaget, så vi ville være veldig glade om noen voksne kunne avsette 1-2 dager i året for å inspirere den kommende slekt til å bli glad i naturen. Noe en er glad i tar en vare på!

Rita H. Kristensen

Verving

Egentlig er det jo ikke så viktig at folk er medlemmer i en organisasjon som Naturvernforbundet, men at det blir drevet miljøvern!

Hvorfor vil vi ha flere medlemmer da da? Det er mange ting den vanlige borger ikke har innflytelse på uten en organisasjon. Mange saker og kunnskeper ett menneske alene ikke kan holde seg informert om. Når vi står sammen, behøver vi ikke "finne opp hjulet" hver for oss, men hjelpe hverandre å utvikle det allerede skapte. Dette prinsippet gjelder også i kampen om et bedre miljø.

Medlemmer gir oss også litt penger i kassa. Det første året vi får et nytt medlem får lokallaget hele beløpet som blir innbetalt (kontingenten steg fra og med oktober fra kr 200,- til 250,-). Året etterpå betales beløpet inn til hovedkontoret, som fire ganger i året sender tilbake halvparten av beløpet til fylkeslagene. Fylkeslaget i Troms sender så fire ganger i året ut halvparten av dette til lokallagene sine.

Fordi det er en fordel for oss å benytte både telefon, frimerker og papir i dette arbeidet, er det godt å ha en stabil medlemsmengde slik at vi omtrent vet hvordan aktiviteten i det neste halvåret kan se ut.

Et nyttårsfortsett: Verv et nytt medlem hvert år. Å begynne et medlemskap er særlig attraktiv om høsten, fordi de nye medlemmene får da gratis medlemskap ut året. Lykke til!

Miljøvennlignere barnestell

For første gang i Tromsø er det holdt kurs for vordne foreldre om miljøvennlignere barnestell. Kurset ble holdt som en del av helsestasjonens svangerskapstilbud, og var en totimers innføring i de viktigste tankene omkring småbarn som konsumenter. Det er ikke bare bleier det dreier seg om! Tema som barnemat, klesvask, leker, allergi, anskaffelser av klær og andre ting til barnet, ble tatt opp og konkretisert. Naturvernforbundet i Tromsø håper å kunne bli brukt på flere slike kurs, samt å gi helsesøstre i kommunen et innføringskurs i miljøvinklet barnestell. Kurset tar utgangspunkt i heftet "De små grønne" som kan fås kjøpt for 70,- hos oss eller Miljøheimevernet.

Stefan Heck

Årets julegavetips

Har du allerede kjøpt eller laget julegaver? Hvis dagene går fortere og fortere og ideer blir stadig mindre så tenk miljø: Hvorfor ikke gi klippekort til Tromsbuss, kino eller svømmehall? Det trenges ikke mye plast eller papir til å glede sine kjære. Kanskje en fin kalender fra Naturvernforbundet eller naturlig mat fra Kjernehuset treffer midt i blinken? Naturvernforbundets postordrekatalog fås på kontoret...

Returadresse: Naturvernforbundet i Tromsø, Postboks 924, 9001 Tromsø

Medlemsbladet gis ut av Naturvernforbundet i Tromsø tre ganger i året (ca 31. januar, 31. mai, 31. oktober). Bidrag og kommentarer er velkomne og sendes til lokallagets adresse. Redaksjonsslutt er 20 dager før utgivingsdato.

Post **B**